СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 261. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 7. листопада, 1929. VOL. XXXVII. No. 261. Jersey City, N. J., Thursday, November 7, 1929. THREE CENTS.

# ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

## ЯК „ВЕЛИКІ ЛЮДЕ" ПІЯНСТВУЮТЬ

### СЕНАТОР БРУКГАРТ РОЗПОВІДАЄ В СЕНАТІ ПРО ОБІДИ БАНКИРІВ І СЕНАТОРІВ, НА ЯКИХ ПОДАВАНО АЛЬКОГОЛІЧНІ НАПИТКИ. ДОМАГАЄТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ МЕЛОНА, БО ВІН НЕ ФОРСУЄ ЯК СЛІД ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 6. листопада. — Сенатор Смит В. Брукгарт з Айови представив у сенаті перед сенаторами і численною публикою, яка знаходилася на ґалеріях, образ того, як виглядає на ділі прогибіція в Америці. Він твердив, що вона не істнує, коли ходить про богачів. Яко приклад представив один обід, влаштований банкирами з Волл Стріт. В тім обіді взяли участь і декотрі сенатори. Тоді на столі поставлено повно прекрасних срібних флякоників, в яких знаходилися алькоголічні напитки. Декотрі банкирі витягали з кишені ще спеціяльні фляконики й робили собі ріжні мішанини. Перед їдальнею стояв стіл, на якім було повно ріжних напитків. Брукгарт заявив, що він не пив, але не вимінив імен сенаторів, котрі пили. Казав, щоби кождий говорив сам за себе.

Сьогодні буде зізнавати Брукгарт перед ґренд джурі й тут готов він оповісти дещо більше.

Сенатор Брукгарт заатакував дуже гостро секретаря Мелона яко голову, що стоїть на чолі форсовання прогибіції. Він твердив, що Мелон не здатний до тої функції, бо залегко обходиться з „великими панами", а ті якраз є перепоною у форсованню прогибіції.

## В НЮ ЙОРКУ ДЕМОКРАТИ ГОРОЮ.

### ВОКЕР ПОБІДИВ БІЛЬШІСТЮ 497,165 ГОЛОСІВ.

НЮ ЙОРК, 6. листопада. — При міських виборах осяґнули демократи небувалу досі побіду. Мейором вибрано наново Джеймса Вокера, котрий одержав 865,549 голосів. Републиканський кандидат Ля Ґардія одержав 368,384 голосів, а соціяліст Томас 174,931.

## ВІРДЖІНІЯ ВИБИРАЄ ҐОВЕРНОРОМ ДЕМОКРАТА.

РИЧМОНД, 6. листопада. — Ґоверномом Вірджінії вибрано д-ра Джана Ґарленда Поларда, котрий повалив д-ра Бравна, що підчас президіяльних виборів виступив проти Смита й пішов разом з републиканами. Полард одержав 119,171 голосів, а Бравн 64,619.

## СЕНАТОР ДЖАНСОН ОБРАЖЕНИЙ.

ВАШИНҐТОН, 6. листопада. — Президент Гувер дав обід у честь ґенерала Доса, американського амбасадора в Лондоні. На той обід запрошено всіх членів Сенатської Комісії для справ заграничних. Не запрошено тільки одного з тих членів, а саме сенатора Джансона з Каліфорнії. Кажуть, що це тому, що Джансон увесь час перекидається на сторону противників уряду. Дотого Гувер і Джансон із собою добре ніколи не жили.

## ПРИНЯВ ПРОГРАНУ З УСМІХОМ І СЛЬОЗАМИ.

НЮ ЙОРК, 6. листопада. — Коли републиканський кандидат на мейора, Ля Ґардія, побачив, що його програна певна, вислав телеграму до Вокера й зложив йому желання. Довкола нього зійшлося коло сто його найгорячіших приклонників, а коли один Італієць зачав його сердечними словами потішати, тоді потекли Ля Ґардії сльози. Та він скоро прийшов до себе й заявив: Помятайте, як будемо виходити на вулицю, має кождий з нас мати веселу міну й сміятися.

## ВУЛЬКАН НЕ ВТИХАЄ.

МЕКСИКО СИТІ, 6. листопада. — З одержаних тут відомостей з Ґватемалі виходить, що вулькан Санта Марія вибухає далі. Збіжеві поля засипані попелом. Вже є сотки жертв у людях.

## ПЕРЕЛЕТ ДО КАНАДИ.

ВАШИНҐТОН, 6. листопада. — Між Канадою і Злученими Державами заключено умову, на підставі якої будуть могли літаки перелітати з подорожними американсько-канадійську границю без усяких перешкод. Треба тільки лет наперед зареєструвати у тім краю, з якого пускаються в дорогу.

## ЯК ВИГЛЯДАЄ КАДЕТ-ЛЕТУН.

ВАШИНҐТОН, 6. листопада. — Переглянувши 500 аплікантів, котрі зголосилися до військової служби при літаках, виходить, що кадет-летун має приблизно 22 роки, є високий на 5 стіп і 9 цалів, важить 150 фунтів і є стрункого росту.

## ХОЧУТЬ ПЕРЕЛЕТІТИ АТЛЯНТИК.

НЮ ЙОРК, 6. листопада. — Російські летуни думають вертати до Москви літаком через Атлянтійський океан. У тій справі вислали вони телеграму до Москви, питаючись дозволу. Коли їм звернули увагу, що тепер невідповідна пора на такий лет, командуючий літаком Шестаков відповів, що тепер можуть натрапити на легкі вітри. На случай такого лету, летуни полетілиб з Гербор Ґрейс до Лондону.

## ПЕРШИЙ ВІДПОЧИНОК.

НЮ ЙОРК, 6. листопада. — Нюйорські брокери і вся їх офісова служба мали доперва вчора перший день відпочинку за останні два тижні спекулятивної оргії. Обробилися вже на 80%, а з рештою ще залягають.

### АТАКУВАТИМУТЬ ПАНАМСЬКИЙ КАНАЛ.

Найближчі американські маневри звернуть особлившу увагу на воздушну фльоту. По тій причині переведеться воздушну атаку на панамський канал, щоби в той спосіб переконатися на скільки літаки надаються до прибережної оборони.

### НІС ПОЛІТИКА.

Бувший премієр Франції Кайо, відомий із своєї бурхливої політичної діяльности (засуджений підчас війни за державну зраду!), розторощив собі ніс об автомат. Його гарний ніс утратив свою лінію. Фірма, що поставила цей автомат, дала йому добровільно, без загрози процесу з його боку, 10,000 фр. відшкодовання.

### КАМІННЯ ЗАМІСЦЬ ГРОШЕЙ

Головна каса темешварської залізничої дирекції переслала до Оршови скриню з 800,000 л. готівкою. Коли отворили урядники в Оршові скриню, ствердили з великим здивуванням, що бракує 250,000 л. Вага скрині годилася точнісінько, лише замісць грошей було каміння в скрині. Власти зарядили слідство.

### НЕМА ЖІНОК.

В Антонівці на Поліссі відкрила публика тайну одної театральної ґрупи, що має успіх завдяки двом — единим двом! — артисткам. Коли один із глядачів запрохав одну з них після вистави на вечеру з дорогим вином, а відтак до сепаратки, виявилось, що чаруюча артистка, яка так чудово „голить" гостей, має оголені мужеські вуси.

### ҐАРНА КОМПАНІЯ.

5 варшавських хлопців-молодців, Кшишкевич, двох Домбровських і двох Ружицьких, придумали дотепну штуку. Зорґанізували фікційну фірму „Польська академічна корпорація Баторія" і при помочі цієї добре звучної вивіски видурили від ріжних товариств і приватних осіб більщ як 50,000 зол. Цей легко зароблений гріш обернули вони на легку забаву, зваблюючи на нічні гулянки до себе ріжні дівчата при помочі оголошень про… вільні посади.

### ЗУХВАЛИЙ НАПАД У ВАРШАВСЬКОМУ ПОЇЗДІ.

До особового поїзду, що їхав з Лунинця до Варшави, вскочив у купе I. кляси Адольф Радванський й важко покалічив дипльоматичного куріера, сотника М. Катиля, хотячи його ограбити. Наполошений криком, напасник вискочив з купе так нещасливо, що впав під колеса поїзду й згинув на місці. Сотник Катиль віз з собою важні військові документи.

### ЖЕРТВИ ВУЛЬКАНІЧНОГО ВИБУХУ.

Вулькан Санта Марія у Ґватемалі почав нагло викидати з себе повно піску й ляви. Запах сірки душив, а горяч була невиносима. Наслідком того вибуху згинуло досі 21 осіб. Понад 300 осіб ожидає ратунку й домоги. Матеріяльна втрата виносить $1,000,000.

### 8-ЛІТНИЙ УБИЙНИК.

8-літний синок ціового урядника Шимека в Барушовицях, повіт Тарнів, бавився револьвером свойого батька й змірившись „на жарт" до свойого 9-літнього товарища, вистрілив. Куля поцілила хлопчика в черево й цей до кількох годин помер.

### МОТОР ПРАЦЮЄ 40 ДІБ.

На пробі витревалости автомобілевих машин у Берліні один автомобіль, „Крайслер", уже сорок діб не спиняється. За той час він проїхав 31,250 миль, себто зробив сім разів довшу подорож ніж з Ню Йорку до Берліну. Мотор його працює без перерви вже 40 діб. Авто ще далі знаходиться в руху.

### НЕЖОНАТІ СВЯЩЕНИКИ — В МАНАСТИР.

Грецька преса приносить звістку, що має для наших читачів одну актуальну риску. Парляментарна комісія в Атенах рішила, що на майбутнє не можуть діставати парохій нежонаті священики. Вона вийшла з довголітнього досвіду, що ті, які хотять жити в целібаті, повинні просто йти в манастир, а не на село, де душпастирі повинні жити нормально і своїм способом життя давати приклад своїм вірним.

### НЕ МОЖНА БУДЕ ЇСТИ ДОМА.

Таке хотять всюди завести большевики. Вони кажуть, що як кожда родина варить їжу дома, то богато марнується опалу, часу і харчів. Крім того одні їдять добре, другі гірше. Одні мають богато харчів, а другі не мають що їсти. Тому хотять допровадити до того, щоби всі люде їли у великих публичних ресторанах. В містах вже потрохи завели такий звичай. Там при фабриках є великі харчівні, де харчуються всі робітники з родинами.

Тепер, наприклад, у Москві мають збудувати 7 великанських харчівень, де можна би прохарчувати 40 процент усього населення.

Все те спрямоване проти селян. Хотять довести до того, щоби селянин став державним робітником на своїй землі. Всьо ним зібране збіжа забирала би сейчас у жнива держава до ресторану і там видавалиб селянам „порції" і то гірші, бо ліпші їлиб комісарі. Та чи це дасться перевести — сумніваємося.

### ДРУГИЙ ПОВІТРОВИЙ ВЕЛИТЕНЬ.

Перша спроба лету другого англійського велитня-повітроплава, Р. 100, відбудеться 15 листопада. Цей повітроплав є такого самого типу й розміру, як Р. 101, значно більший від „Ґрафа Цепеліна".

### БЮТЬ СТУДЕНТІВ-ЖИДІВ.

До будинку віденського університету змушена була увійти поліція, щоб охоронити студентів Жидів та соціялістів, яких били й викидали з університету студенти, члени гаймвери. Становище в університеті стало на стільки поважним, що поліції довелося наперекір звичаєви увійти в помешкання його.

### КОКОШ ЗАСТРІЛЕНИЙ.

До румунського міністерства внутрішних справ наспіла відомість, що чотири мешканці громади Принцеса Олена, тулчського повіту, застрілили вночи бандитів Кокоша й Ґерасима. Обидва злочинці мешкали в цих селян, котрі одержать тепер премію у висоті 100,000 л., яка була розписана за зловлення, зглядно забиття Кокоша.

### ЩЕ ОДИН ПОЛЯК.

У варшавськім місячнику „Пшеґльонд Вспулчесни" появилась студія Рафала Бліта, яка має на меті доказати, що Гоголь є нащадком дрібної шляхти українсько-польської. Один предок Гоголя писав навіть попросту „Гоголі є польської національности" і це прізвище є записане в польськім ґербарії.

### ОСТРА КАРА.

Міністеріяльний ваґон, яким їхав премієр Маню з Сінаї до Букарешту, зіпсувся на стації Буда. По короткій направі міг премієр відїхати дальше, а урядника, який не оглянув ваґона перед виїздом, звільнено зі служби.

### БОЛЬШЕВИЦЬКА БЕЗГОСПОДАРНІСТЬ.

Виявлено великі зловживання в одеській фабриці будови кораблів. Пароплав „Геленджик" мав коштувати після кошторису 20 тисяч карбованців, а коштував 100 тисяч, значить 5 разів більше. Судно „Балаклава" коштувало три рази більше, як було предвиджено.

Нафтова барка „Стендра" коштувала 105 тисяч карбованців. Коли її виготовлено, побачили, що не надається до перевозу нафти.

Крім того фабрика „Красна Команда" протратила на своє вдержання 24 тисячі карбованців більше, як їй належалось.

Стільки викрито на одній лише фабриці. А скільки не викрито? І це має бути нова народня господарка, якою так хваляться большевики.

## ЗАСІДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ ВІДРОЧЕНО НА МІСЯЦЬ

### ОПТИМІСТИ В ЦЬОМУ ВБАЧАЮТЬ ПОЛЕКШЕННЯ КРІЗИ В ПОЛЬЩІ. БУДИНОК СОЙМУ ПИЛЬНО ОХОРОНЯЛИ СОЙМОВОЮ СТОРОЖЕЮ ТА ПОЛІЦЄЮ.

ВАРШАВА (Польща), 6 листопада. — Коли робилися приготовання до засідання сойму, в помешкання його приїхав сам премієр-міністер Світальський і привіз декрет президента републики про те, що засідання сойму відтягається на місяць. Згідно з конституцією засідання можуть бути відтягнені лиш один раз і не довше, ніж на місяць, тому сойм збереться 5 грудня.

З ранку натовпи людей виповнили всі вулиці, що йшли до сойму, але до будинку його нікого не пропускали сильні відділи поліції, не перевіривши перепустки на право вступу до сойму. Будинок сойму, по роспорядженню маршалка Дашинського, пильно охороняла соймова сторожа й у нього не пускали нікого, хто не мав спеціяльної перепустки. Настрій усіх був такий нервовий, що коли люде побачили військовий відділ, що був почесною вартою при новім англійськім амбасадорі, який їхав до президента републики, то всі були певні, що ці війська готуються атакувати сойм. Довелося урядови оголошувати спеціяльне пояснення, щоби заспокоїти людей.

Відрочення засідань сойму внесло деяке заспокоєння в політичні й соймові кола. Оптимісти вважають, що сойм морально виграв і за місяць правительство знайде якісь шляхи до залагодження кризи, яку викликала поведінка Пілсудського.

## ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК.

### В ПОЛЬСЬКОМУ ГОРІШНЬОМУ ШЛЕЗЬКУ ЗАСТРАЙКУВАЛИ МАЙНЕРИ.

ВАРШАВА (Польща), 6 листопада. — Майнерська юнія в Горішньому Шлезьку проголосила одноденний загальний протестаційний страйк. Оголошено його для піддержки частини майнерів, які замісць прибавки до заробітньої платні 9%, одержали всього 4%. Майнери просили 9% прибавки, як одержали инші робітники, але роземча комісія визначила всього 4%.

## ХАОС НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

### ЗАЛІЗНИЦІ В РОСІЇ ЗНАХОДЯТЬСЯ В СТАНІ ПОВНОЇ ДЕЗОРҐАНІЗАЦІЇ. ХОРЧОВІ ПРОДУКТИ ПСУЮТЬСЯ В ПОТЯГАХ, БО ДОВГО НЕ РОЗВАНТАЖУЮТЬСЯ.

МОСКВА (СССР), 6 листопада. — Замісць святкування річниці жовтневої революції оголошено мобілізацію Союза Комуністичної Молоді для розвантаження ваґонів зі збіжжам, що скупчені на ріжних більших стаціях. В самій Москві для цієї роботи будуть зібрані десятки тисяч молодих комуністів та 1,000 тягарових авт.

Поспішний збір харчових продуктів по селах та доставка його в міста привела до повної дезорґанізації залізничого транспорту. Скрізь на стаціях скупчилося багато навантажених ваґонів, в яких тепер псується збіжжа та инші харчі, бо нема кому й нема куди вивантажити їх. Наприклад у Москві, не зважаючи на те, що на залізниці скупчені харчі, відчувається великий їх брак. Наступає зима, а топлива для населення зовсім не заготовлено, тоді, як минулого року у той час уже всі мали сякі-такі запаси його.

## ВІДНОВЛЕННЯ ЗВЯЗКУ З РОСІЄЮ.

### ПАЛАТА ПОСЛІВ ПРИНЯЛА ПОЛІТИКУ МЕК ДОНЕЛДА СУПРОТИ РОСІЇ. ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВІ КОЛА НЕ ЗАДОВОЛЕНІ.

ЛОНДОН (Анґлія), 6 листопада. — Після довгої й жвавої дебати Палата Послів приняла пропозицію Мек Донелда про негайне відновлення дипльоматичного звязку Анґлії з Росією. Притім уряд Мек Донелда дав пояснення, що большевики зобовязалися ще до призначення послів у Москву і Лондон припинити комуністичну пропаґанду в Британії, а також негайно роспочати переговори в инших, ще неполагоджених справах.

Анґлійська торговельна палата заявила, що не може бути й мови про відновлення анґлійськими торговельними фірмами своєї торговлі з Росією так довго, як довго радянський уряд не заплатить їм страт за сконфіскoване їхнє майно в Росії. Таксамо фінансові кола заявили, що не дадуть нових кредитів, поки не буде полагоджена справа старих російських боргів та ріжних фінансових зобовязань. Взагалі ділові кола Анґлії не задоволені політикою Мек Донелда супроти Росії й не сподіваються від дипльоматичного поновного звязку великої користи для економічного стану в Анґлії.

## АРАБІВ ДАЛІ ЗАСУДЖУЮТЬ.

### ЩЕ ОДИН СМЕРТНИЙ ПРИСУД. В ЄРУСАЛИМІ ПОРАНЕНО ТРОХ ЖИДІВ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина), 6 листопада. — Анґлійський суд засудив у Толейдано одного Араба на смертну кару за вбивство Жида підчас погрому. Двох инших Арабів у тій справі виправдано. Девять Жидів, що притягалися до відповідальности за напад на Арабів, звільнено від кари.

На вулиці Єрусалиму невідомо ким поранено трох Жидів. Взагалі напруження між Арабами й Жидами треває далі.

**„SVOBODA" (LIBERTY)**
**FOUNDFD 1893**
**Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays**
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| Three cents a copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сиτі і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ПРОПАҐАНДА А ЖИВА ДІЙСНІСТЬ

**До німецького міста Кіля прибули оноді 53 родин німецьких селян з Росії. Є се потомки колишніх німецьких кольоністів, котрих поселив царський уряд ще за цариці Катерини Другої, щоби нащепити серед російських селян висшу рільничу культуру. Жили вони отже в Росії коло два століття, по части підносячи рільничу культуру своїх сусідів, по части перенимаючи самі нижчу культуру Москалів, аж поки не прийшов новий революційний переворот, котрого провідники заповіли висший, справедливіший лад і висшу рільничу культуру. Та потомки німецьких селян, що видержали два століття царату та московського мужицького дикарства, могли видержати тільки десять літ пролетарського раю. Нині близько півшеста тисячки осіб, потомків тих старих німецьких, кольоністів, зібралося, щоби виїхати на все з краю, в котрому вони жили два століття, котрий уже певно став їх другою вітчиною.**

**Виїзджають вони серед незвичайно тяжких умов. Російський уряд ставить їм ріжні перешкоди. Довгі часи кольоністам не давали потрібних пашпортів. Відтак пустили тільки частину; до Кілю приїхало тільки 323 особи, а в Ленінґраді ще жде пять тисяч, що прибули сюди з усіх усюдів: зі Сибіру, Криму й Кавказу. Перед виїздом з Росії большевицький уряд ограбив еміґрантів з усего майна, забираючи від них не тільки добро, але й гроші на прожиток. Забрали навіть поживу. Большевицький корабель „Фелікс Дзержиньскі" привіз їх до Кілю голих і босих і голодних. Німецький уряд з милосердя примістив їх у бараках.**

**Злоба й лють большевицького уряду зовсім зрозуміла. Він добре знає, яке враження викличе в світі ся рееміґрація Німців. Кілько то гроша викинули большевики на сотворення в світі серед легковірних людий леґенди про селянський рай під їх владою. Тепер та леґенда дістає поважний удар від дійсного факту, якого ніхто не може заперечити. Таж ще так недавно в Росію їхали комуністичні селянські кольонії з Анґлії, Польщі, Німеччини, навіть Америки, а нині вже з Росії втікають ті, що там жили століття! Поки тих півшеста тисячі німецьких еміґрантів переїде впоперек Европу та дістанеться до Канади, до свого місця призначення, вони навіть при повній мовчанці розкажуть про селянсько-робітничий рай більше, як можуть сказати томи писань.**

# З „ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ" В РІДНІМ КРАЮ

(Оригінальний допис „Свободи").

III.

**Кооперативне Свято в Коломиї.**

По знаменитій промові д-ра К. Коберського слідували передовсім промови делеґатів Кооперативних Союзів з других повітів.

І так говорив **інж. Дяків зі** Станиславова: „Коли український народ стратив все, що здобув був в боротьбі оружній, то тепер взявся до роботи, щоби здобути бодай **економічну незалежність.** І видно з наслідків, що ми в нашій праці не помиляємось, а серце радується, коли бачимо ті тисячі народа, переняті одною ідеєю".

**Інж. Білинський** з Городенки: „Ви не самі стоїте у вашій роботі, але поруч з вами стоять також робітники-кооператори з других повітів. Я бажавби, щоби і дійсно **всі** учасники такого гарного кооперативного свята як це — **були членами кооператив.** Є вас тут зібраних понад пять тисяч, але повіт коломийський, та злучений з ним колишній печеніжинський, числять разом понад сто тисяч людности. І тому і таке свято повинно бути ще численніше".

**Дир. В. Пилипюк** з Заболотова каже, що побідить сильна орґанізація **одиниць,** а не капітал. Утворім велику независиму кооперативну сімю, а вона осолодить нам життя.

Голова коломийської філії „Сільського Господаря", **о. Ґоявнюк** з Залуча над Прутом, є тої думки, що і „Сільський Господар" і кооперативи мусять поруч себе і в порузумінню з собою працювати. Сьогодішне свято є свого рода іспитом і воно доказує, що ми його добре здали.

**Д-р К. Трильовський** з Гвіздця пригадує на ті славні **„Січові Свята",** які ми в Коломиї святкували перед світовою війною. Тоді несено в походи десятки малинових та синьожовтих прапорів, а на них були портрети наших славних гетьманів та наших славних письменників, як Шевченко, Федькович і другі. Та минулося! Наші славні „Січи" порозвязували, гадаючи, що тим убють нашого духа, що приборкають ту могучу, живучу силу, яка лежить у нашім народі. **Та ми, хоч тут** переслідувані, всетаки відчуваємо, що за нами стоїть **сорок міліонів** українського народа, дарма, що він поділений на чотири частини. Пусті і смішні є всі заходи і старання противників наших, котрі собі **думають, що** докучуванням та секатурами **зможуть убити нашу живучу силу.** Вона є така велика і така могуча, що хочби її не знати в яку тюрму запер, то вона всетаки знайде собі вихід на світло денне, на ясне сонце свободи.

„А хоч нема вже „Січей", а навіть „Лугів" і „Соколів" переслідують, то **енерґія народна не спить,** але знаходить вираз у тій могучій кооперативній орґанізації, яка отсе на наших очах так світло розвивається! І ми дальше мусимо завзято працювати на цьому полі та єднати всі наші сили, бо в **єдности сила, а в силі побіда!"**

Поміж поодинокими промовами виступав стопчатівський хор зі своїми продукціями, та прочитано привітні письма і телеґрами.

Тепер виголосив обширний реферат другий делеґат Ревізійного Краевого Союза Кооператив, посол **Остап Луцький.**

Його промова була широко закроєна, подавала широкий погляд на теперішну ситуацію економічну, серед якої наш нарід жиє, представляла наші вигляди на будуче і давала поради, що робити, щоби вийти оборонною рукою з теперішного тяжкого економічного положення. Постараюсь подати тут головний її зміст:

„Ми чули пісні стопчатівського хору, ми чули ту гармонію, в яку зливалися поодинокі голоси його.

„І в нашім громадянськім життю ми мусимо старатися, щоби була гармонія, а спільними силами мусимо дійти до того, щоби ніхто не терпів кривди, та щоби зломити засаду **„сила понад правом".** Але ми мусимо зясувати собі теперішну загальну економічну ситуацію. І щож бачимо? Бачимо **загальну господарську крізу,** яка є ще наслідком тої страшної світової війни. Вона всьо так зрушила, що світ до сьогодня не годен прийти до ладу.

„Бачимо це передовсім в промислі, у **світі фабрик.** І той промисл ратується в той спосіб, що старається своїм робітникам платити найнижчу ціну. І ще лиш в копальнях вугля заробітна плата робітників не паде вдолину.

„Щодо **купецтва,** то і воно дуже дійmaючо відчуває теперішну економічну крізу. Вистави у вікнах склепових вправді дуже гарні, але за тим криється нужда, а маса протестованих векслів є найліпшим її доказом. Людність не має гроша, то і не купує у купців.

**„Скрута грошева є загальна,** а як де і лучиться можність позичити, то треба платити **по 2 до 3 процентів** місячно! Кредиту на землю також тяжко тепер дістати.

„І польська держава старається дістати заграничну позичку, але її не дістане. Анґлія і ще чотири инші держави в Европі піднесли процент при позичках.

„Промисл скидає тягар на купця, а цей знову на найслабшого, то є: на селянина. **А наше село є відрізане від кредитів** і ми, кооператори, мусимо собі сказати ясно, що буде ще гірше. Наші селяне примушені є свої продукти дуже дешево продавати, бо є такий напрям, щоби їх дешево купувати, щоби можна тим менше робітникови промисловому платити. Мовляв: харчі дешеві, то і платити вам, робітникам, не треба багато.

„Величезним досягненням нашої кооперативної орґанізації є це, що наші селяне можуть у нас дешевше діставати потрібні для себе предмети. Наша кооперація є **мечем** для нашої оборони. Але той меч є ще і закороткий, і заржавілий, і притуплений, бо наші люди хотіли би наборг набрати, а потім дурничкою викручуватися.

„Щоби наша кооператива сильніше станула на ноги, мусить мати **більше капіталу,** а його від чужих не роздобуде, і тому ми мусимо **побільшити наші уділи** в кооперативах. В чужих народів є засада, щоби всього, що заробиться, не видавати, але то, що наразі не конечно потрібне, **складати до щадниці.**

„Таке і з **боргами,** бо треба лише хотіти, а і ту справу упорядкуємо.

„Був такий чоловік, що захотів літати. Він зробив собі штучні крила, пробував летіти, але впав і забився. І ще не один пробував і заплатив пробу своєю смертю. Але люди все далі пробували та ріжних способів уживали, аж остаточно **сильна воля побідила** і люди літають тепер таки направду. І так неодно, що нам **видається неможливим,** зробимо можливим!

„Гляньте лише на наші кооперативи: по світовій та по польсько-українській війні ми були цілком знищені, але ми взялися до роботи і тепер маємо понад **три тисячі кооператив** в краю.

„Але ми постановили винищити тип **„мягкотілого Малороса"** та **твердою рукою** взялися до нього.

Добрий а розумний тато і реміньцем сина потягне, щоби лиш були з нього люде. Так і ми тепер при стяганню боргів мусимо твердою рукою взятись до наших довжників.

„А ви, кооператори, все це майте на думці, що ви відповісьте перед історією за ваше поступованнє. Ось возьмім на приклад таке **„манко".** Хто перед десятьма роками знав, що то є „манко"? А тепер знають, але ми і „манко" мусимо викорінити. Ми то так „з німецка" „манком" назвали, але це погана справа, і той, хто до „манка" доводить, той **„манкар"** відбирає меч у бідного народа: **він краде частину нашого визволення.** Нехай пятно буде витиснене на „манкарі", а ми твердою рукою приведім його до порядку.

„У всякому разі ми мусимо побільшити число **кооперативних курсів,** щоби виховати якнайбільше людей, свідомих кооперативного діла. Тай на тім ще не конець: не забуваймо, що міста тепер не наші, бо ми **не маємо своїх фаховців.** Ми отже мусимо **вичувати** наших хлопчиків **ремесла,** щоби ми мали і по містах своїх людей, а не потребували іти до чужих. В той лише спосіб наші **міста** справді **нашими станутъ.**

„Ми довели вже до того, що наш селянин дістане найпотрібніші для себе річи в своїй кооперативі. Але ми мусимо ще **зорганізувати кооперативний збут цього,** що наш селянин сам продукує. І це відноситься не лише до збіжа, але і до овочів. І так ми пробували уже заложити в **Косові фабрику для перерібки овочів;** були вже і люди і гроші, але **„влада" заказала** взагалі закладати таку фабрику на терені Косівщини.

Наші пляни кооперативні сягають ще дальше. Зважте лише, **в яких то хатах наші люди мешкають:** і низкі, і без підлоги, і без дубельтових вікон. Взагалі будовані так, якби навмисно, щоби в них ширились хороби, а діти без часу вимирали.

„А можна би майже тимсамим коштом вибудувати здорову, теплу і огнетревалу хату. Нам треба отже мати **кооперативні цегольні, бетонярні склади будівельного матеріялу,** та треба спеціяльних майстрів до того.

„Отже в нашім „Краєвім Ревізійнім Союзі" буде **осібний відділ** для всіх тих справ.

„Щодо збуту худоби то уряд замкнув дорогу кооперативному збутови худоби, але ми стараємося, щоби инші продукти сільського господарства можна було кооперативно позбувати. І так вже можна позбувати через **„Центросоюз"** в Катовицях: горох, фасолю, квашену капусту та инше.

„Щодо **кооперативи кредитової** то маємо вже по селах біля **двіста** таких малих баночків, а буде їх ще більше. Тоді не треба буде іти до Жида брати на борг, але мож буде собі ту невеличку суму позичити в своїм кредитовім товаристві. В наших кооперативах є взагалі **уділів** на суму більшу як **чотири міліони золотих, а понад дванацять міліонів ощадностей.**

„Але мусимо ще зложити потрібний капітал на **будівельні спілки,** на спілки **збуту господарських продуктів** і т. ин.

„Певна річ, це все стоїть перед нами як велике завданнє, і дорога тяжка перед нами.

„Однак повинна нас переймати ось яка думка:

**„Кождий з нас відповідає за місце, на котрім стоїть.** Кождий з нас має обовязок **лишити** те місце по собі **кращим,** як дістав його від своїх батьків!

„Коли свідомість цього обовязку нас огорне, то всьо буде добре!

„В тих тяжких часах, які наш народ проживає, ми, кооператори, **є хребетним стовпом того народа!** На нас лежить уся відвічальність перед історією!

„Най жиють наші безіменні, а вірні і сумлінні кооперативні робітники по селах!"

**Д-р Кирило Трильовський.**

(Конець буде).

**Іван Вазов.**

# СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

**(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).**
**(З болгарської мови переклав Михайло Процик).**

(28)

Святослав втішався великим поважанням у хана. Впливом і значінням, як „деспот" рівний був майже цареві. Чокі думав його головою. Подарував Святославові гарного, білого коня, тогосамого, якого колись його батькові, Ногаєві, подарував був цісар Андроник. Честилюбивий і хитрий Татарин післав послів до сербського царя Милютина та зажадав, щоби прислав йому дарунки і закладників, як ґарантію мира. Тому два роки післав був так його батькові, Ногаєві. Зажадав також і від грецького цісаря, щоби прислав посольство до Тирнови для привитання його, як болгарського царя! Андроник сповнив це домагання, але Милютин відповів мовчанкою.

По якімсь часі, тому, що в його новім царстві був спокій, а свою владу вважав закріпленою, бо мав на свому боці Святослава і могутніших болгарських бояр, — розпустив більшу часть війська. Позволив їм вернути на батьківщину. Зробив він це ще з двох причин, а саме: тому, що зближалася зима, а Тирнова не мала доволі місця для розміщення стільки війська, яке своїми надужиттями могло викликати заворушення; по друге мусів сповнити найгорячіше бажання своїх Татарів, що хотіли якнайскорше відпровадити додому награблену добичу. А було цеї добичі сотки возів.

Одначе він заповів їм, щоби були готові ставитися під прапор на перший зазив.

Святослав хвалив, а навіть дораджував таке зарядження.

В Тирнові осталося лише триста кінних царських ґвардійців, під проводом Азатіна бея та около чотириста розкинених по міських і околичних фортецях. Одначе тої невеличкої сили було доволі для оборони недоступного Царевеця та для вдержання ханової влади у царстві. Свіжий ще татарський погром збільшив жах перед Татарами, так у народу як і в боярів. Чорна, бараняча татарська шапка наганяла страху. Перед нею дріжали і сусідні держави.

Ханова ґвардія була зложена з вибраних войовників, сміливих, кровожадних, загартованих у боях і небезпеках, немилосердних виконавців приказів хана. Страшна Ногаєва примара уносилася ще над країною, змученою, заляканою, без віри в себе, що покорилася тяжкій долі.

Країна, що лише номінально підлягала владі слабого Смілеця, тепер спішила зложити чолобитню та прислати залягаючі данини. Князі, начальники замків й инші достойники удільних земель спішили до Тирнови, щоби поцілувати край одягу Чокія. Це все впевнило Чокія, що стоїть сильною ногою в Тирнові та що влада його є непорушна над тим покірним народом.

А сподобалася йому дуже Тирнова і Болгарія. Ці палати і великі будівлі, ці сильні твердині столиці — ці гори, ці ліси, ці шумливі потоки і краса природи і богацтва країни — скільки то вони ріжнилися від голих, одностайних степів, замешканих півдикими ордами, над якими володів його батько! Він тепер вдоволявся Болгарією і втратив усяку охоту відвойовувати забрані йому Токтаєм землі, на північ від Чорного моря.

Страх перед Татарами державу покорі цілу Болгарію. Щоби їх притягнути до себе, Чокі за радою Святослава надавав важні уряди тирновським боярам, а палатні уряди тирновським міщанам. Між ними був і Глав, іменований протоспатаром.

І довкола був спокій.

При цьому всьому Чокі довідувався, на велике счудування, що Татарів убивають довкола столиці. Це його вводило в страшну лють і він заповів, щоби за кождого вбитого Татарина настромлювали на тики голови пятьох Болгарів, замкнених у вязниці за дрібні проступки.

**Розхрістана голова.**

Радоіл був тепер потайки в Тирнові. Після втечі Смілеця бушував він там свобідно і безкарно. Ми бачили, як він поміг Святославові несподівано зявитися на боярській раді. Але як Чокі ввійшов у столицю, Радоіл мусів укриватися. Він мав порахунки з Чокієм за спробу пірвати Славку та за вбивство кількох Татар недалеко табору. Але й нині опришок не сидів спокійно. Майже щодня поза столицею, по дорогах, по лісистих плаях Янтри, під мечами Радоілових товаришів падали татарські вояки. Радоіл вів далі свою пімсту. Чокі лютував і надармо висилав погоню за невловимими опришками. Святослава гризли ці очайдушні вчинки неустрашимого воєводи, який цим перешкаджав його плянам приспати чуйність Чокія. Вкінці казав його прикликати вночі до себе і там скартав його.

— Нерозумний очайдуху, — говорив до нього — перестань. Ще не пора братися за діло.

— Колиж надійде? Вона опізнюється! А Славка все в гаремі... — говорив розпучливо Радоіл.

— — — — — — — — —

А Славка, вона також зітхала. Коли Святослав заходив до гарему відвідати сестру, Славка потайки приходила там, щоби довідатися в нього про Радоіла. Святослав приносив їй від нього поздоровлення, додавав їй відваги, робив надію на недалеке визволення. Одначе вона не знала так його плянів, як Олена.

Що вона остала при Чокію, а не вислали її за Дунай, це завдячувала лише просьбам Олени та Святослава. За це, що пробувала втекти з Радоілом, хан у гніві велів задушити її. Та Олена припала до ніг хана і просила в нього помилування. Вмішався в це і Святослав. Він також просив помилувати Славку та вказував ханові на користи, які матиме з тої великодушности. Годислав був один із найвпливовіших боярів і не ялося робити з нього непримиримого ворога такою безхосенною жорстокістю. І Чокі заволодів над собою. Зігнав лише гнів на вартівників дому, в якім був гарем, і на гаремовій службі. Першим казав відрубати голови, а другим подушити. Славку задержав у свому гаремі та привіз її зі собою. Одначе Чокі не хотів віддати її батькові. Пристрасний хан не думав позбуватися з гарему такої красавиці.

По якімсь часі Чокі спитав Святослава, чи не слід би відіслати Славку батькові. Одначе Святослав відрадив йому. Казав, що таку великодушність уважатимуть слабосилістю. А Годиславові та Радоілові говорив Святослав, що всі його заходи освободити Славку були даремні, бо хан привик дуже до неї. Лише як позбудуться Чокія, Славка буде вільна.

Годислав був і з того вдоволений. Він був вдячний Святославові, що вратував життя Славці. Тепер Годислав був найвірнішим Святославовим прихильником, бо в успіхах Святославових плянів бачив надію визволення дочки із соромної неволі, з гарему. Обставини змінили його почування для Радоіла. Тепер уважав його своїм добрим зятем і приятелем, давав йому захист у своїй хаті, працював разом із ним над визволенням Тирнови. В цьомуж було й визволення Славки. Для тієї цілі віддав усе, що був дістав як підкупне від Пантелеона та як винагороду від Радоіла.

Знову обняти дочку — про це думав без упину, так як Радоіл мріяв лише про це, щоби Славку мати в своїх раменах. Для цього жорстокого й неустрашимого опришка Славка була на першому місці, перед батьківщиною. Обставини мимоволі зробили з нього патріота. Святослав міг собі побажати, що задержав Славку у гаремі, а завдяки цьому Радоіл остався вірним союзником у його плянах.

**Партія противників.**

Смілець зник, але остав патріярх, душа і представник побідженої партії. Партія ця покорилася, бо приневолили її до того події. Покорилася здавивши гнів у грудях, але не тратила надії, що прийде день перемоги.

Відколи Чокі ввійшов на Царевець, Йоаким покинув свою тамошню палату. Поселився надолі в митрополії, де тирновський митрополит відступив йому свої світлиці. Фанатик, розярений гнівом, Йоаким не хотів бачити тріюмфуючих Татарів, які своєю присутністю зогиджували Царевець.

(Дальше буде).

Ольга вийшла замуж. Тому тиждень. Вчора розвелася. Вернула до матері.

— Мамо, яка я нещаслива!

— Чому?

— Уяви собі, чоловік сказав мені: „На сто жінок найдеться може одна така гарна, як ти!"

— Алеж це не може бути причиною до плачу, а не то до розводу!

— Ні? А перед шлюбом він впевняв мене, що на тисячу жінок.

# З Обєднання.

(2)

## ПРОТОКОЛ НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

**Звіт секретаря д-ра Л. Мишуги.**

Свою діяльність за рік 1928—29 розпочало Обєднанне відозвою **„В десяті роковини"**, якою візвало українське громадянство в Америці до торжественного відсвяткования **десятиліття відродження української державности на західно-українських землях.** Разом з тим заряджено **падолистову** збірку на будову **Дому Українських Інвалідів.** Кромі тої загальної збірки поведено ще кампанію за пошукуванням **стодолярових жертводавців на будову Дому Інвалідів.**

Треба піднести, що наше громадянство відсвяткувало це велике свято дійсно торжественно. І жертви поплили. Досі маємо вже 56 стодолярових жертводавців, а на Дім Інвалідів вже зібрано понад $18,000.

Десяті роковини відродження нашої державности на Західній Україні відбилися кривавими падолистовими подіями у Львові. Польський вандалізм, який проявився не тільки в арештах, але й у нищенню музейних образів, книгарень і друкарень, змусив Обєднанне, як політичну репрезентацію американських Українців, піднести проти цих звірств протест, який вислано до департаменту стейту у Вашингтоні з пригадкою, що Злучені Держави дали свою згоду на рішення Ради Амбасадорів з 14 березня 1923 року, яким прилучено Галичину до Польщі. Дотого Злучені Держави приняли тоді до відома приречення Польщі щодо культурної й економічної свободи т. зв. національних меншин в Польщі, якого то приречення Польща не додержує.

Кромі меморіялу до департаменту стейту, вислало Обєднанне протест до Ліги Націй, взиваючи від імени американсько-українських горожан до вглянення у внутрішні відносини Польщі та змушення її до виконування міжнародних зобовязань.

Вислано ще телеграму до німецького міністра заграничних справ Ґустава Штреземана з проханням піднести справу польських падолистових звірств на Раді Ліги Націй в звязку з питанням про охорону національних меншин.

Годиться піднести, що отсе перший раз помістила згадку про той наш протест Ессошиейтед Прес.

Наше громадянство пішло за покликом Обєднання й засипало вашинґтонський уряд телеґрамами з протестом проти польського насильства над українським народом. Такі протести вислано рівнож і до Ліги Народів.

А що найважніше, то це, що нам вдалося тим разом заінтересувати польським вандалізмом й американську пресу. Наші громадяне по місцях поробили заходи, щоби місцеві американські ґазети містили звіти з віч про падолистові події у Львові й наші протести до вашинґтонського уряду й Ліґи Народів. Витяги з американської преси друковано в своїм часі у „Свободі" й кождий міг переконатися, що акція наша була під тим оглядом як на першу спробу зовсім вдатною.

Зприводу наближаючогося перепису населення Злучених Держав Обєднанне поробило заходи, щоби при переписі счеркнено рубрику про державну приналежність, а замінено її рубрикою, з якої можнаб пізнати, до якої хто себе зачисляє національности та щоби між національности враховано національність українську. В справі тій внесено до секретаря торговлі відповідний меморіял, а заразом пороблено ще заходи через відповідні політичні чинники. А що справа та вже викликала серед нашого народа глибоке заінтересовання, то можна надіятися, що ми добємося свого права. Колиб це не сталося, так треба би тоді великої протестаційної акції, щоби в той спосіб переконати уряд про слушність наших домагань, а головно в тім, що в Америці живе споре число Українців. Бо про це уряд на підставі давної статистики нічого не знає, бо задля браку нашої свідомости й національної карности та характерности не записалося давніше Українцями навіть 100,000 людей в Америці.

**В нашій допомоговій акції** зайшла остільки зміна, що сього року прибув до нас **делеґат Рідної Школи, громадянин Лев Ясінчук.** Він перебрав на себе тягар організації допомоги Рідній Школі в Америці. Обєднанне збирало далі й на Рідну Школу, а в справі делеґата заявилося на самім початку за тим, щоби його акцію попирати з цілої сили, хоч п. Ясінчук не висилав жертв до краю через Обєднанне, як це було нашим побажанням. Бо Обєднанне стояло на тім становищу, що Рідну Школу підпирають головно ті, що признають Обєднанне як свою верховну й репрезентативну політично-громадянську організацію американських Українців. Делеґат п. Ясінчук станув на безпартійнім становищу й відносився до всіх можливих організацій з просьбою о поперття Рідної Школи, які і оставав з тими організаціями завжди в контакті. На підставі жертв, які напливали з Америки до „Рідної Школи" в старім краю в часі перебування Делеґата Рідної Школи, Головна Управа Рідної Школи прийшла до переконання, що дійсно подавляюча більшість громадянства, яке попирає Рідну Школу в краю, стоїть у звязку з Обєднанням. Це й було причиною, що Головна Управа Рідної Школи просила нас утворити при Обєднанню окрему Секцію „Рідної Школи", яка перебралаб від делеґата п. Ясінчука по його відізді всі агенди й була офіціяльним заступником Рідної Школи на Америку.

Екзекутива Обєднання, розваживши ту справу, заявилася за тим, щоби не перебирати формального заступництва „Рідної Школи", щоби в той спосіб не дати ворогам Обєднання притоки до ведення акції, зверненої проти Рідної Школи. Мимо цього Обєднанне, як досі так і на будуче, вважатиме допомогу Рідній Школі за найбільш пекучу справу. Екзекутива заявилася далі за тим, що вона не має нічого проти цього, коли Рідна Школа висилатиме кождого року свого делеґата в ціли збирання жертв, з тим, щоб було пожаданим, щоби такий делеґат приїздив на яких 4 місяці, на час від Коляди до Писанки.

З нашої допомогової акції треба піднести як на наші відносини наскрізь успішну збірку на допомогу боєвій акції й оборону невинних жертв польського насильства, себто на дальшу оборону Атаманчука й Вербицького й жертв кривавих падолистових подій.

Зосібна треба би ще обговорити справу будови Дому Українських Інвалідів, але цю справу доведеться порушити, коли говоритимемо про **наші чергові завдання.**

**Наша збірка на народні потреби** виносила за цей рік $22,800.08. Разом з попередними збірками, які виносили $115,631.55, зібрало Обєднанне за сім літ свого існування на допомогу Рідному Краєви $138,431.63.

Всі ми здаємо собі добре справу з того, що ми не осягнули много з того, що ми бажалиб осягнути. Ми не дуримо себе ні других, що ми доконуємо великих діл, що ми велика й сильна організація. Бо нашою діяльністю ми тільки маркуємо, що серед нашої загальної інерції й безладдя є ще гурт людей, який не зражається ніякими перешкодами і невдачами, але йде далі вперед в тій вірі, що настануть ще такі часи, коли буде можність до ширшої праці.

Обєднанне задоволене, що коли воно не є в силі довершити великих діл, то хоч малою працею й малими успіхами доводить нашу іміґрацію до рівноваги. З того боку воно радіє, коли його ініціятива знаходить відгук у инших. Маю тут на думці справу реорганізації Рідної Школи в Америці. Обєднанне мало найкращий намір перебрати в цілости ту справу на себе. А коли це показалося неможливим, і то не з вини Обєднання, то Обєднанне раде, що вдалося здійснити хоч малу частину проголошених Обєднанням проектів реорганізації Рідної Школи в Америці.

Спроби реорганізації наших Січей в Америці доводять нас до заключення, що на тім полі треба нам перевести основну ревізію. Січ у теперішнім виді не відповідає тим завданням, які стоять тепер перед нашою іміґрацією, коли глядимо на неї під кутом найближчої будучности. З замкненням припливу нових іміґрантів Січ тратить властиву опору свого існування. Характер теперішних Січей відповідає тільки потребам старого покоління, а молодіжи не задоволяє і її до себе не притягає. З того ще не виходить, що старі Січи треба ліквідувати. Ні, треба собі тільки вже раз здати справу, до чого ті Січи здібні й не вимагати від них того, чого вони в теперішніх обставинах виконати не в силі. Дотого гетьманщина завдала Січовій Організації такий удар, що вона вже нині не годна піднестися з занепаду. Оздоровити її не в силі й Обєднанне. А виконати може Обєднанне тільки те, що є для нього можливим. Тому могло воно викликати національний підйом, коли треба було протестувати проти окупантів, воно могло вислати меморіяли до Вашинґтону, Ліґи Народів чи деінде, могло давати ініціятиву в ріжних справах і могло закликати до жертв і їх збирати. І це воно робило.

(Дальше буде).

## МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопада, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів прийти численно на збори, бо будуть рішатись важні справи. — Василь Репужинський, предс.; Михайло Гуль, рек. секр.

БАЛТИМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, отсим повідомляє всіх членів, що слідуючий мітинг відбудеться в неділю, 10 листопада, в годині 1-ій по полудни, в салі церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на мітинг, бо буде важна справа. Не явившийся член заплатить кари 50 ц. — П. Мармаш, пр.; Я. Польщук, кас.; Т. Захарчук, секр.

ДІТРОЙТ, МІЩ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 листопада, в годині 12.30 точно попол., в галі парафіяльній при Сілрерт улиці. Проситься членів зійтись, бо є важні справи до полагодження. Також проситься всіх членів старатись вирівнати свої належитости, щоби не затягати довгів на другий рік. — Л. Запотічний, предс.; Петро Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що мітинг відбудеться дня 10. листопада, зараз по Сл. Божій, в галі церковній на W. 7-мій вул. Проситься кождого члена явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо будуть суспендовані без дальшого повідомлення. — Мафтей Притуляк, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Николай Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІЩ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 10-го листопада, в 1-ій годині пополудни. Обовязком є всіх членів зійтися на час і полагодити всі важні справи, що належуть до мітингу. — Стефан Дідула, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрея, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинг відбудеться 10 листопада, в годині 2-ій пополудни в гали церковній, 2445 1ст 3-я ул. Проситься всіх членів прибути на час на мітинг, бо є важні справи до полагодження. — Михайло Шевчик, предс.; Мих. Савчин, кас.; Волод. Карщень, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 листопада, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Справа дуже важна тому проситься всіх членів явитись. Позаяк рахунки замикаються в сім місяці, так проситься всіх членів заплатити і вирівнати свої вкладки. — Мих. Бурко, предс.; Петро Толочко, кас.; Іван Сподар, секр.

## ПОЗІР! — WILKES BARRE, PA.!

**СПЕЦІЯЛЬНІ І ЗАГАЛЬНІ**

## ЗБОРИ

**В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ, УКРАЇНСЬКОГО БАНКЕТУ І В СПРАВІ ЗАСНОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЛІГИ НА ПОВІТ ЛУЗЕРН,**

щоби не продовжувати ганебних роздорів і нечуваного встиду на український нарід, проситься всі Товариства, Братства, Сестрицтва, співацькі і політичні Кружки вислати своїх найліпших представників

ДО STERLING ГОТЕЛЮ

**В НЕДІЛЮ, 10 ЛИСТОПАДА С.Р.**

**о годині 7-мій вечером.**

**В. Крайківський.**

## НОВИНА! — РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

**ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНІ КОЗАКИ**

**відділ 316 Укр. Народ. Союза**

— відбудеться —

## В СУБОТУ, 9 ЛИСТОПАДА 1929

(November 9th, 1929)

**ВЕЛИЧАВИЙ**

## МАСКОВИЙ БАЛЬ

**З КІНОМ (MOVING PICTURE)**

**В AMALGAMATED HALL,**

**при Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.**

**Початок в год. 7.30 вечер.**

**Вступ 50 і 25 центів.**

Тов. Вільні Козаки призначило кільканацять нагород для замаскованих участників балю. Буде приграваги знаменито вишколена Банда. Запрошується всіх Українців міста Рочестер і позамісцевих прибути на наш Баль, не пожалуєте несподіванку за так малий вступ. За добру забаву ручить 260-2 Комітет.

## ПОЗІР! БЕТЛЕГЕМ І ОКОЛИЦЯ!

**ВІДДІЛ 288-мий У. Н. СОЮЗА**

— уряджує —

# БАЛЬ

**В СУБОТУ, 9 ЛИСТОПАДА 1929**

**ПОЧАТОК ТОЧНО 7. ВЕЧЕР.**

**ВСТУП ТІКЕТІВ ДЛЯ МУЩИН 50 Ц., ДЛЯ ЖЕНЩИН 35 Ц. І ДЛЯ ДІТИЙ НИЩЕ 15 ЛІТ 15 Ц.**

Отже згаданий відділ закликає всіх Українців місцевих і позамісцевих на баль. Хто прийде то не пожалує. За добру і чесну обслугу ручить

259,61 Комітет Балевий.



## ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,

**які можна набути у книгарні Свобода**

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка в 2 діл. В. Короліва-Старий ....15 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільченко ........20 ц.
ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, песа-казка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна ........15 ц.
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ........15 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ........15 ц.

**"SVOBODA"**
83-85 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.